

Vid en fågelstation

En av Sveriges största fågelstationer finns i Ottenby naturreservat på södra Öland, i anslutning till naturum Ottenby. Under 2014 ringmärktes nästan 27 000 fåglar här.

Vid fågelstationer kartläggs och studeras både de fåglar som häckar i närområdet och som passerar under flyttningen. I Ottenby, liksom vid de flesta fågelstationer, är ringmärkning en central uppgift.

– Märkningen inleds i mars, när de första flyttfågeln anländer, och avslutas i november, när höstflyttningen är över, säger Magnus Hellström, chef på Ottenby fågelstation.

De flesta fåglar som kommer till Ottenby fågelstation på våren är på väg till sina häckningsplatser i Skandinavien eller på den sibiriska tundran. De som passerar på hösten är istället på väg söderut för att övervintra i exempelvis Medelhavsområdet, Afrika eller Asien.

– De fåglar vi ringmärker allra flest individer av är rödhake, kungsfågel och lövsångare.

Fågeln fångas i specialgjorda fällor och mjuka slöjnet och får en storleksanpassad ring kring benet med dels ett individnummer, dels adressen till Riksmuseum Stockholm, som är ringmärkningscentral i Sverige. Det är dit man hör av sig om man hittar en ring.

I samband med ringmärkningen noteras fåglarnas vikt, vinglängd och om möjligt kön och ålder, samt exempelvis hur mycket fett de har lagrat inför vår- eller höstflyttningen.

– Eftersom fåglarna fångas på exakt samma sätt från år till år kan vi också jämföra hur antalet fåglar varierar över tid och därmed se vilka arter som ökar och minskar i vår natur. Observationerna är en del av Naturvårdsverkets miljöövervakningsprogram.

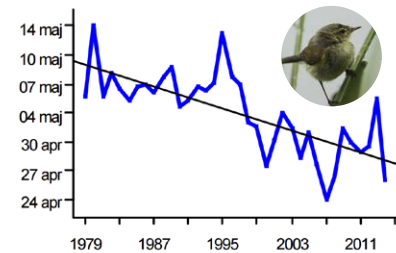
Även vilket datum fåglarna anländer till fågelstationen registreras. Koltrast är en av de allra tidigaste vårfågeln, tillsammans med sånglärka, tofsvipa och stare.

– Vårfågeln kommer i snitt 4–5 dagar tidigare nu än för 40 år sedan, som ett resultat av ett allt varmare vinterklimat. Tyvärr finns det för lite kunskap om vilka risker detta innebär för fåglarna. Naturens anpassningsförmåga är imponerande men förändringarna i ankomstdatum går mycket snabbare än vad vi har sett förut.

Foto: Ottenby fågelstation

Stjärtmesen stannar normalt i häckningsområdet året runt men kan flytta söderut under de år då födan tryter i våra marker.

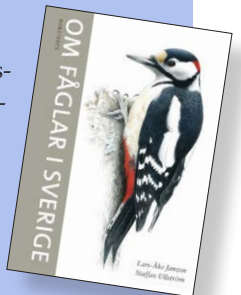

Grafen visar hur det genomsnittliga ankomstdatumet för gransångare på våren har tidigare lagts under de senaste decennierna.

Gransångare, foto: Matthias Barby, Wikimedia Commons

Boktips

I *Om fåglar i Sverige* av Lars-Åke Janzon och Staffan Ullström, Norstedts Förlag 2015, presenteras blandad fakta om landets 100 vanligaste fågelarter tillsammans med vackra fågelakvareller.

👋 Rapportera

Rapportera gärna era fågelobservationer på www.artportalen.se. Den sista helgen i januari är det även möjligt att rapportera vilka fåglar som besöker fågelborden till "Vinterfåglar in på knuten", se www.sofnet.org under fliken *Fågelskådning*. För 2015 låg talgoxe överst på topplistan över antal räknade individer, följd av pilfink, blåmes, gulsparv och domherre.

Foto: Ottenby fågelstation

Ottenby fågelstation ligger längst ned på Ölands södra udde, vid fyren Långe Jan. Fågelstationen guidar varje år cirka 2 000 barn och vuxna som får uppleva känslan av att ha en vild fågel i handen. Fågelstationen grundades 1946 av Sveriges Ornitologiska Förening (SOF), se www.sofnet.org. Överst på hemsidan finns dels en länk till naturum Ottenby, dels en länk till fågelstationen. Därifrån kan man ladda ner årsrapporten "Fågelräkning och ringmärkning vid Ottenby fågelstation 2014", innehållande bland annat diagrammet på denna sida. Via SOFs hemsida, under fliken Forskning, når man även landets övriga drygt 20 fågelstationers hemsidor.

Ringmärkt talgoxe
Foto: Karin Lindström

Januari 2016

Att göra

Måndag Tisdag Onsdag torsdag Fredag Lördag **Söndag**

v. 53	28	29	30	31	Nyårsdagen 1	Svea 2	Alfred, Alfrida 3
v. 1	Rut 4	Hanna, Hannele 5	Kasper, Melker, Baltsar 6	August, Augusta 7	Erland 8	Gunder, Gunmar 9	Sigbritt, Sigurd 10
v. 2	Jan, Jannike 11	Frideborg, Fridolf 12	Knut 13	Felix, Felicia 14	Laura, Lorentz 15	Hjalmar, Helmer 16	Anton, Tony 17
v. 3	Hilda, Hildur 18	Henrik 19	Fabian, Sebastian 20	Agnes, Agneta 21	Vincent, Viktor 22	Frej, Freja 23	Erika 24
v. 4	Paul, Pål 25	Bodil, Boel 26	Göte, Göta 27	Karl, Karla 28	Diana 29	Gunhild, Gunilla 30	Ivar, Joar 31

Nyårsdagen

Trettondagsafton

Trettondedag jul

Konungens namnsdag

Vad äter fåglarna?

Olika fåglar äter olika typer av föda. Titta på näbbarnas form hos några fågelarter och låt eleverna gissa vad de äter. Fröätare har tjock näbb, insektsätare smal och rovfåglar har krokig näbb.

Gör egna talgbollar

Ingredienser till en talgboll: 50 gram smör (helst osaltat), 1 näve solrosfrön, 1 näve havregryn och lite russin.

Övrigt material: två 10 cm långa pinnar, ett 50 cm långt snöre (hampasnöre eller garn), sax, blompinne och en balja (det blir lite kladdigt).

Gör så här: Lägg alla ingredienserna i baljan och knåda ihop dem till en boll. Ta mer havregryn om den blir för kladdig. Låt bollen ligga och stelna lite medan pinnarna fixas. Knyt ihop två pinnar till ett kryss och fäst i ett snöre lika långt som en underarm. Tryck ett hål i talgbollen med blompinnen. Trä snöret genom hålet (som en pärla) och tryck fast bollen runt tråden på pinnkrysset med händerna.

Källa och foto: Karin Lindström, naturpedagog på Biotopia i Uppsala